



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 93/2026-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED]

[REDACTED] zastúpených Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s. r. o., Ďumbierska 3F, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tk/1/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tk/1/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Nitra **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 3Tk/1/2021 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľkám **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume každej po **3 000 eur**, ktoré im **j e** Okresný súd Nitra **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Nitra **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľkám trovy konania v sume **3 121,25 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľiek do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 93/2026-26 z 24. februára 2026 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľiek, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky [ďalej len „ústava“ (v petite návrhu zjavne omylom označený ako čl. 42 ods. 2, pozn.)] a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tk/1/2021. Sťažovateľky žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiadajú o priznanie finančného zadost'učinenia v sume každej po 10 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra podal 12. apríla 2021 na okresnom súde obžalobu proti obžalovanému [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pre obzvlášť závažný zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, 2 písm. a), ods. 3 Trestného zákona s použitím § 138 písm. b), f), g) a j) Trestného zákona a pre ďalšie trestné činy. Sťažovateľky vystupujú v trestnom konaní v procesnom postavení poškodených. V trestnom konaní nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

3. Sťažnostná argumentácia spočíva v tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietahmi okresného súdu. Sťažovateľky zrekapitulovali priebeh napadnutého konania, pričom osobitne poukázali na časté prerušovanie alebo rušenie termínov hlavných pojednávaní z dôvodov na strane obžalovaných alebo súdu. Pojednávania sa často uskutočňovali len v minimálnom časovom rozsahu, pričom ich jediným obsahom bolo pokračovanie v čítaní písomne pripravenej výpovede obžalovaného. Sťažovateľka 1 podala dosiaľ dve sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi súdu, ktoré boli vyhodnotené ako opodstatnené, no napriek deklarovanému prijatiu opatrení nedošlo k náprave, keďže nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu pretrvávajú. Konanie je charakteristické opakovanými a dlhodobými prerušeniami, absenciou efektívneho procesného riadenia zo strany súdu a neprimeranou dĺžkou trestného konania, čo má závažný dopad na právne postavenie a psychický stav sťažovateľiek ako poškodených.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Predseda okresného súdu zrekapituloval priebeh napadnutého konania. Nadväzujúc na to, konštatoval, že vo veci je v procesnej pozícii poškodených 25 osôb a vec je vedená pre 41 skutkov, spis obsahuje približne 5000 strán, teda je zrejmé, že ide o obsiahlu a náročnú vec, kde už boli nariadené desiatky termínov hlavných pojednávaní a neverejných zasadnutí. Predseda okresného súdu taktiež poukázal na obštrukčné správanie obžalovaného, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnilo celkovú dĺžku konania, dosiaľ vykonané dokazovanie a vykonanie hlavných pojednávaní. Zdôraznil, že predseda senátu už eliminoval prípadné prekážky na strane obhajcov obžalovaného ustanovením náhradného obhajcu a požiadavkou znaleckého dokazovania na vypracovanie zdravotných posudkov obžalovaného sa taktiež pokúsil eliminovať zdravotné prekážky na strane

obžalovaného. Predseda senátu využíva dostupné možnosti na zabezpečenie plynulosti súdneho konania formou poriadkových opatrení. Pri absolútnom rešpekte k právu sťažovateľiek na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov predseda senátu realizuje všetky úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu a nemá žiadny záujem na predlžovaní konania. Plynulosť konania je správou súdu pravidelne monitorovaná, keďže bol nariadený dohľad až do právoplatného skončenia veci a bol taktiež vykonaný aj osobný pohovor s predsedom senátu. V závere svojho vyjadrenia predseda okresného súdu konštatoval, že z objektívneho hľadiska je vec skutočne zaťažovaná prietahmi v konaní, ale pri samotnom postupe predsedu senátu nevidel také subjektívne dôvody prietáhov, ktoré by bolo potrebné vyhodnotiť na vrub súdu.

5. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľky na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstata námietok sťažovateľiek v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, pretože v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Pri posudzovaní ústavných sťažností namietajúcich porušenie týchto práv vychádza ústavný súd z toho, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý ho nastoľuje.

8. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Táto povinnosť je implicitne obsiahnutá v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

9. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k možnému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

10. Posudzovaná trestná vec z pohľadu právnej kvalifikácie žalovaných skutkov patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Vzhľadom na početnosť a komplexnosť skutkov, pre ktoré je vedené trestné konanie, vysoký počet poškodených a s tým súvisiacu potrebu vykonania rozsiahleho dokazovania spojeného s obsiahlym spisovým materiálom možno konaniu priznať zvýšený stupeň zložitosti.

11. Pri hodnotení správania sťažovateľiek ústavný súd konštatuje, že ich správanie, resp. ich procesná aktivita nemali osobitný vplyv na aktuálnu dĺžku trestného konania.

12. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že samotná skutočnosť, že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ani po takmer piatich rokoch od podania obžaloby, sa negatívne dotýka nielen procesnej pozície sťažovateľiek vystupujúcich ako poškodených v trestnom konaní, ale v okolnostiach prerokovanej veci zasahuje aj do obsahu označených práv.

13. Ústavný súd preskúmal priebeh konania na okresnom súde a dospel k záveru, že hoci sa v ňom nenachádza súvislé obdobie nečinnosti, postup okresného súdu nemožno označiť za efektívny. Bez potreby detailného sumarizovania jednotlivých parciálnych úsekov trestného konania ústavný súd uvádza, že nie je tolerovateľné, aby takmer po piatich rokoch od podania obžaloby bolo konanie stále vo fáze výsluchu obžalovaného a okresný súd ešte ani nepristúpil k výsluchu poškodených. Je evidentné, že celková dĺžka konania je v rozhodujúcej miere ovplyvnená obštrukciami na strane obžalovaných, a ústavný súd kvituje využívanie procesných nástrojov, ku ktorým okresný súd na zabezpečenie plynulosti konania pristúpil (ustanovenie náhradných obhajcov, uloženie poriadkových opatrení), avšak vzhľadom na citlivú povahu trestnej veci mohol k ich využitiu pristúpiť skôr.

14. Z celkovo 76 (!) naplánovaných pojednávani sa dosiaľ uskutočnilo 36 hlavných pojednávani. Väčšina zmarených termínov sa neuskutočnila z dôvodov na strane obžalovaných. Ústavný súd berie do úvahy argumenty okresného súdu a zohľadnil ich pri svojom rozhodovaní, avšak zároveň dodáva, že jeho argumentácia nie je v plnom rozsahu spôsobilá ospravedlniť aktuálnu dĺžku napadnutého trestného konania a procesný stav, v ktorom sa konanie po piatich rokoch od podania obžaloby nachádza. Ústavný súd však pozitívne vníma skutočnosť, že aj v súčasnosti je vo veci až do júna tohto roku naplánovaných 7 termínov hlavných pojednávani (26. 3. 2026, 9. 4. 2026, 23. 4. 2026, 5. 5. 2026, 19. 5. 2026, 2. 6. 2026, 16. 6. 2026), čo je odrazom toho, že dohľad nad vecou zo strany správy súdu zjavne nie je bezúčelný.

15. S poukazom na aktuálnu dĺžku napadnutého konania a procesný stav, v ktorom sa nachádza po piatich rokoch od podania obžaloby, ústavný súd dospel k záveru, že priedahy v konaní boli v čiastočnej miere spôsobené aj neefektívnym postupom okresného súdu, ktorý nepostupoval v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia veci. Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Vzhľadom na to, že konanie ešte stále nie je právoplatne skončené, ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priedahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd považoval v okolnostiach danej veci za primerané priznať sťažovateľkám finančné zadosťučinenie vo výške každej po 3 000 eur, ktoré im je okresný súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

18. Ústavný súd priznal sťažovateľkám náhradu trov konania v sume 3 121,25 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2026 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2026 v sume 396,50 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2026 v sume 15,86 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľiek je subjektom registrovaným pre jej platbu, predstavuje pri piatich sťažovateľkách sumu 3 121,25 eur. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľiek (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2026

Libor Duľa
predseda senátu